

Notat om kommunernes økonomiske forvaltning og prioritering af den folkeoplysende voksenundervisning

DFS' sekretariat, oktober 2009

Dette notat har til formål at anskueliggøre kommunernes forvaltning og prioritering af den folkeoplysende voksenundervisning ud fra en økonomisk betragtning.

Forvaltning

Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS) er af den opfattelse, at borgerne i Danmark på nogenlunde lige vilkår skal have mulighed for at deltage i folkeoplysende aktiviteter. Ud fra en økonomisk betragtning betyder det, at der i kommunerne ikke bør være alt for store variationer i, hvor meget en kommune anvender til folkeoplysende voksenundervisning. DFS anerkender naturligvis det kommunale selvstyre, men DFS ønsker konsekvent at holde fokus på borgeren og borgerens muligheder for at deltage i folkeoplysende aktiviteter, hvorfor DFS sætter borgernes muligheder over det kommunale selvstyre, såfremt der er en konflikt herimellem.

For at vurdere kommunernes ressourceanvendelse til folkeoplysende voksenundervisning må der tages udgangspunkt i ressourceanvendelsen pr. indbygger. Udgangspunktet er kommunernes udgifter på konto 3.72 – Folkeoplysende voksenundervisning i kommunernes regnskaber for 2007. Ressourceanvendelsen pr. indbygger er fremkommet ved at bruge den enkelte kommunes befolkningstal pr. 1. januar 2007.

Undersøges kommunernes ressourceanvendelse pr. indbygger fremgår det, at der er en endda meget stor forskel i kommunernes udgifter til folkeoplysende voksenundervisning. Der bruges således mere end 13 gange så mange kroner pr. indbygger på folkeoplysende voksenundervisning i den kommune, der bruger mest, set i forhold til den kommune, der bruger mindst. I den kommune, som bruger mest, bruger man kr. 159,06 pr. indbygger på folkeoplysende voksenundervisning, mens man i den kommune, som bruger mindst, kun bruger kr. 12,17 pr. indbygger.

En økonomisk undersøgelse, der udelukkende forholder sig til en størst/mindst betragtning, kan risikere at fremhæve to eksempler på kommuner, hvor helt særlige forhold gør sig gældende. Kigger vi i stedet på de tre kommuner, der bruger flest ressourcer, i forhold til de tre kommuner, som bruger mindst, får vi følgende billede.

De tre kommuner, som bruger flest kroner pr. indbygger på folkeoplysende voksenundervisning, bruger i gennemsnit kr. 146,52 pr. indbygger. De tre kommuner, som bruger færrest kroner pr. indbygger på folkeoplysende voksenundervisning, bruger i gennemsnit kr. 14,20 pr. indbygger.

Billedet, hvor vi sammenholder ”top 3 kommunerne” med ”bund 3 kommunerne”, underbygger, at der er endda meget store forskelle på kommunernes udgifter pr. indbygger til folkeoplysende voksenundervisning. De tre kommuner, der bruger flest penge pr. indbygger, bruger således i gennemsnit mere end 10 gange så mange penge, som de tre kommuner, der bruger færrest penge pr. indbygger.

For at fuldende undersøgelsen er de danske kommuner opdelt i kvartiler efter deres udgifter pr. indbygger til folkeoplysende voksenundervisning. Resultatet af undersøgelsen er, at det kvartil af de

danske kommuner, som bruger flest penge på folkeoplysende voksenundervisning, bruger næsten 5 gange så mange kroner pr. indbygger, end det kvartil, der bruger færrest penge pr. indbygger. Det øverste kvartil bruger i gennemsnit kr. 96,85 pr. indbygger til folkeoplysende voksenundervisning, mens det nederste kvartil bruger i gennemsnit kr. 20,11 pr. indbygger.

Det er ud fra ovenstående økonomiske betragtninger DFS' klare holdning, at kommunerne ikke forvalter den folkeoplysende voksenundervisning på en måde, som sikrer, at alle borgere i Danmark har bare tilnærmelsesvis lige muligheder for at deltage i folkeoplysende aktiviteter. Dette anser DFS som et stort problem, der bør løses.

Prioritering

Med lovændringen i 2002 blev bloktilskuddet til kommunerne samlet set sænket med 155 mio. kr. pr. år fra år 2003 og frem.

Ud fra kommunernes årlige udgifter til folkeoplysende voksenundervisning kan det klart fastslås, at den folkeoplysende voksenundervisning i kommunerne samlet set nedprioriteres år for år. Det, mener DFS, er tankevækkende og bekymrende.

Kommunernes regnskaber for 2002-2008 viser et forbrug på konto 3.72 - Folkeoplysende voksenundervisning, som følger nedenfor. Opgørelsen er i 2009-faste priser og i mio. kr.

Regnskab 2002: 604,1

Regnskab 2003: 416,0

Regnskab 2004: 391,4

Regnskab 2005: 381,3

Regnskab 2006: 364,4

Regnskab 2007: 357,8

Regnskab 2008: 346,5

For det første står det klart, at der er et markant fald fra 2002 til 2003, som skyldes lovændringen i 2002. Det er samtidig DFS' vurdering, at bloktilskudsreduktionen, når der tages højde for en fremskrivning til 2009 tal¹, modsvarer kommunernes lavere udgiftsniveau i 2003 set i forhold til 2002. For det andet står det klart, at der siden 2003 er en klart nedadgående tendens, hvor kommunernes udgifter til folkeoplysende voksenundervisning falder år for år. Faldet er årligt mellem 6,6 mio. kr. og 16,9 mio. kr.

Det er ud fra ovenstående økonomiske betragtninger DFS' klare holdning, at kommunerne ikke prioriterer den folkeoplysende voksenundervisning på en måde, som sikrer, at borgerne i Danmark kan få tilbud om folkeoplysende aktiviteter i et omfang, som er ønskeligt og hensigtsmæssigt. Dette anser DFS som et stort problem, der bør løses.

---

¹ Fremskrivningen af bloktilskudsreduktionen på 155. mio. kr. er foretaget med udgangspunkt i de kommunale pris- og lønstigninger, hvor 2003 er indeks 100 og 2009 er indeks 123,2. Det bevirker, at de 155 mio. kr. udgør 191 mio. kr. i 2009 tal.